

28 Kerk dichtbij

De Grote Kerk in Hilversum werd vijftig jaar geleden door brand verwoest. beeld RD, Anton Dommerholt

„Uw schoon paleis, Uw woning is ontheiligd”

● Jan van 't Hul

Aan de Kerkbrink in Hilversum, de belangrijkste van de twaalf brinken in de stad, staat de Grote Kerk. Vijftig jaar geleden brandde de kerk volledig uit.

Vrijdagmiddag, 3 december 1971. Een winterdag als alle andere winterdagen. In het catechisatielokaal repeteert een groep kinderen voor het komende kerstfeest. Aan de noordkant van de kerk zijn twee loodgieters op het dak aan het werk. Daar gaat het mis. Het verwarmingstoestel dat ze gebruiken om de dakgoten te repareren veroorzaakt brand tussen het plafond en het dak van de Grote Kerk. Gretig grijpt het vuur om zich heen. Beneden ziet een passerende postbode rookwolken boven de kerk. Binnen in de kerkzaal ontdekt de vrouw van de koster een rode gloed achter het orgel. „Brand, brand.”

Psalm 74

In de kerkzaal van de herbouwde Grote Kerk zitten Richard Hoff en Simone Lamain op het stenen trapje van het liturgisch centrum. Ze zijn samen met Chris Bevelander betrokken bij de tentoonstelling "Vijftig jaar na de brand".

De expositie bestaat uit een aantal vitrinekasten en informatiepanelen langs de kerkmuren en op het liturgisch centrum. De geschiedenis begint in het jaar 1369: „Er was eens een kapel...” In het jaar 1766 vatten kerk en toren ook al vlam. Het halve centrum van Hilversum ging daarbij verloren.

Bij het paneel over de brand in 1971 staat het zevende couplet van Psalm 74 afgedrukt: „Uw heiligdom is door het vuur verteerd, niets heeft zijn glans voor 't woën des gloeds beveiligd. Uw schoon paleis, Uw woning is ontheiligd, ten gronde toe in puin en as verteerd.”

Lamain: „De brand maakte het kerkgebouw tot een troosteloze ruïne. Een paar jaar lang was het zelfs nog de vraag of de kerk wel

moest worden herbouwd. Sommigen vonden dat je beter in mensen en in predikantsplaatsen dan in stenen kon investeren. Maar we zijn er nu allemaal blij mee dat de Grote Kerk herbouwd is.”

Tegen een van de lange wanden staat de preekstoel. Links en rechts ervan hangen de borden met de Tien Geboden.

Hoff: „In de vorige kerk konden wel 1800 tot 2000 mensen. En die kwamen dan ook op zondag. Maar die tijd is voorbij. Hilversum is grotendeels geseculariseerd, zoals zo veel plaatsen in Nederland. De huidige Grote Kerk telt 800 zitplaatsen. Het is al wel lang geleden dat die allemaal bezet zijn geweest.”

Huis van gebed

De lopende expositie trekt ook mensen van buiten de kerk aan, zegt Hoff: „Mensen lopen hier vanuit het winkelcentrum zomaar eens naar binnen, zien al die informatie over de brand van 1971, bekijken nog eens goed hoe de kerk er nu uitziet, en zeggen dan: „Hé, nooit geweten eigenlijk dat we in Hilversum zo'n mooie kerk hebben.” Zo krijg je mensen in de kerk, op de plaats waar al eeuwenlang de Naam van God wordt aangeroepen, waar in de Bijbel wordt gelezen. Dit is een huis van God, een huis van gebed. Dat willen we graag aan iedereen laten zien.”

Lamain: „Die mensen komen vanuit de vluchtigheid van de stad in de stilte van deze kerk. Hier komen mensen tot rust. Doorde week is een kerkgebouw laagdrempeliger dan voor een kerkdienst op zondag.” Hoff: „Dat heeft ertoe geleid dat er inmiddels allerlei ideeën opborrelen om de kerk vaker open te stellen. Dit moet een gebouw van alle Hilversummers worden. De deuren moeten gewoon open. Dit is het hart van Hilversum.”

De huidige kerk telt minder zitplaatsen dan de oude. beeld RD, Anton Dommerholt

Richard Hoff en Simone Lamain zijn medeorganisatoren van de expositie over de brand. beeld RD, Anton Dommerholt

Op de expositie zijn verbrande wijzerplaten van de oude klok te zien. beeld RD, Anton Dommerholt

”

Dit is een huis van God, een huis van gebed. Dat wil we graag aan iedereen laten zien

Richard Hoff, betrokken bij de expositie over de brand

Expositie over de brand

In de Grote Kerk loopt een expositie over de brand die in 1971 het kerkgebouw van de ene op de andere dag tot een ruïne maakte. In vitrinekasten in de kerkzaal liggen oude voorwerpen als stille getuigen van de vuurzee: een doopschaal, het antieke avondmaalsstel, collectezakken en geldebussen (met de tekst "plaatsengeld"),

terugggevonden muntjes, de torenhaan van vroeger, oude wijzerplaten, een enorme sleutel van de vorige torendeur, de omlaag gevallen torenhaan, restanten van de vergane kerkklokken en verschroeide blaadjes uit een psalm- en gezangenboek. Op 1 december 1977 werd de opnieuw opgebouwde kerk heropend.